

ДЖУЛІЯ

1

Вже від самих дверей я відчуваю специфічний запах старих книжок — пахощі сторінок, що розсипаються від старості. Решта антикварних крамниць, повз які я проходила цим брукованим провулком, мали ввімкнуті кондиționери, а їхні двері були щільно зачинені, щоб не пускати спеку всередину. Але ці підперті клинцем двері відчинені навстіж, наче запрошують мене завітати досередини. Це мій останній вечір у Римі, мій останній шанс обрати сувенір на згадку про свою мандрівку. Я вже придбала шовкову краватку для Роба й сукню з екстравагантним мереживним комірцем для нашої трирічної донечки Лілі, але досі так і не знайшла нічого для себе. У вікні цієї антикварної крамнички я бачу саме те, що мені потрібно.

Пориною в таку густу п'тьму, що очам потрібен певний час, щоб звикнути до неї. Надворі стоїть страшенна задуха, але всередині на диво прохолодно, наче я опинилася у глибокій печері, куди не можуть проникнути ні спека, ні світло. Поволі з темряви вимальовуються обриси, і я роздивляюсь заставлені книжками полиці, старий димохід, а в кутку бачу середньовічні лицарські обладунки з тьмяного металу. На стінах розвішані олійні картини. Усі позбавлені смаку й погано намальовані, прикрашені лише пожовклими цінниками. Я не

помічаю власника, що стоїть у алькові, і здригаюся, коли він звертається до мене італійською. Я повертаюсь і бачу карлика із бровами, схожими на гусениці снігохода.

— Вибачте, — відповідаю я, — *Non parlo Italiano*¹.

— *Violino*?² — Він указує на футляр скрипки, що висить у мене за спиною. Це занадто дорогий інструмент, щоб залишати його в готельному номері, тож я завжди тримаю його при собі під час подорожей.

— *Musicista*?³ — питає карлик і грає на повітряній скрипці, його права рука ходить вперед і назад, тримаючи уявний смичок.

— Так, я музикантка. З Америки. Я грала сьогодні вранці на фестивалі. — Хоча він ввічливо киває, не думаю, що карлик мене справді розуміє. Я вказую на річ, яку помітила на вітрині. — Чи можу я подивитися ту книгу? *Libro. Musica*⁴.

Він тягнеться до вітрини за книжкою з нотами та протягує її мені. Я розумію, наскільки вона стара, з того, що краї сторінок потріскалися від дотиків. Видання італійське, а на обкладинці виведено слово «*Gypsy*»⁵ та зображено кудлатого чоловіка, що грає на скрипці. Я відкриваю першу п'єсу, яка написана в мінорному ключі. Композиція мені невідома — сумна мелодія. Мені аж свербить зіграти її просто зараз. Так, це саме те, на що я завжди полюю, — стародавня музика, забута, але варта того, щоб відкрити її заново.

¹ Я не розмовляю італійською (італ.) — Тут і далі прим.ред., якщо не зазначено інше.

² Скрипка? (італ.)

³ Музикантка? (італ.)

⁴ Книга. Музика. (італ.)

⁵ Ромський (італ.)

Я гортаю сторінки, передивляюся інші п'єси, аж раптом якийсь аркуш випадає з книжки й неквапом опускається на підлогу. Це не частина книги — це старовинний папір із друкованим станом, на якому від руки олівцем написані ноти. Назва композиції виведена елегантними буквами із завитками.

*Incendio*¹, композитор Л. Тодеско.

Читаючи ноти, чую музику в голові й уже за кілька тактів розумію, що це прекрасний вальс. Він починається з простої мелодії в мі мінорі. Але із шістнадцятого такту музика стає складнішою. Із шістдесятого такту ноти вже нашаровуються одна на одну, й це викликає несподіваний дисонанс. Я перегортаю манускрипт: на іншому боці між кожним тактом втиснуті позначки олівцем. Блискавично-швидкі струнні арпеджіо перетворюють мелодію на шалений вихор нот, від яких волосся на руках раптово стає дибки.

Мені просто необхідно мати ці ноти!

— *Cuando costa*?² — питаю я. — Цей аркуш разом з книжкою? Власник дивиться на мене з лукавим блиском в очах.

— *Cento*³.

Він витягує ручку й пише цифри на своїй долоні.

— Сто євро! Ви, певно, жартуєте?

— *E' vecchio*⁴. Стародавня.

— Не настільки ж стародавня.

Він знизує плечима, немовби кажучи, що я можу купити або піти ні з чим. Він вже помітив жадання в моїх очах; він знає, що може запросити надмірну ціну за цю крихку збірку

¹ Полум'я (італ.)

² Скільки це коштує? (італ.)

³ Сотня. (італ.)

⁴ Вона стара. (італ.)

ромських мелодій, і я все одно її придбаю. Музика — це моя єдина пристрасть. Мене не цікавлять коштовності чи дизайнерський одяг і взуття. Єдиний аксесуар, який я посправжньому ціную, — це столітня скрипка, що зараз висить у мене за спиною.

Він віддає мені чек за покупку, і я виходжу в нудотну, як сироп, післяобідню спеку. Як дивно, що всередині було так холодно. Я повертаюся оглянути будівлю, але не бачу жодного кондиціонера — лише зачинені вікна й однакові ґаргульї, що сидять зверху фронтона. Промінчик сонця стрибав на мене, відбившись від мідного дверного молоточка у вигляді голови Медузи. Тепер двері зачинені, але крізь тьмяне вікно я бачу, що власник дивиться на мене, а потім зникає з очей, розчинившись у півтімі.

* * *

Мій чоловік Роб у захваті від нової краватки, яку я привезла йому з Рима. Він стоїть перед дзеркалом у нашій спальні й майстерно пов'язує блискучий шовк довкола шиї.

— Ця річ — все, що мені потрібно, аби пожвавити нудну зустріч, — каже він. — Можливо, ці кольори не дадуть слухачам заснути, коли я почну наводити їм свої цифри.

У свої тридцять вісім він такий же високий і стрункий, як і в день нашого весілля. Останні десять років додали хіба що смужки сивини на його скроні. Накрохмалена біла сорочка із золотими запонками надає моєму чоловікові, корінному мешканцю Бостона, вигляду педантичного бухгалтера, ким він, власне, і є. Він завжди у цифрах: прибутки й витрати, активи й борги. Він бачить світ крізь призму математичних термінів і навіть рухається за законами геометрії: його

краватка описує дугу, зав'язуючись у довершений вузол. Як ми все ж таки різні! Єдині цифри, що мене хвилюють, це номери симфоній і опусів, а ще тактовий розмір моєї музики. Роб усім розповідає, що саме цим я йому й сподобалась. Тому що я не така, як він. Я — митець і небесне створіння, що танцює під сонячним сяйвом. Раніше я непокоїлася, що наші відмінності спричинять розрив стосунків. Що Роб, який обома ногами впевнено стоїть на землі, може врешті втомитися стримувати своє небесне створіння від польоту в хмари. Але минуло десять років, а ми все ще разом і так само закохані одне в одного.

Він усміхається мені у дзеркало, затягнувши вузол під горлом.

— Сьогодні ти прокинулася вкрай рано, Джуліє.

— Я все ще живу за римським часом. Там вже полудень. Часові пояси мають свої плюси. Лише уяви, скільки всього я встигну за сьогодні зробити!

— Віщую, що ти виснажишся ще до обіду. Відвезти Лілі до садочку?

— Ні, я хочу залишити її вдома. Відчуваю провину через те, що покинула її на цілий тиждень.

— Не варто перейматися. Твоя тітка Вал негайно прилетіла і, як завжди, про все подбала.

— Все одно. Я страшенно скучила й хочу провести з нею кожну хвилинку цього дня.

Він обертається, щоб показати мені нову краватку, бездоганно зав'язану по центру комірця.

— То які плани на сьогодні?

— Стоїть страшенна спека, тому, я гадаю, ми підемо до басейну. Можливо, заскочимо до бібліотеки й оберемо кілька нових книжок.

— Звучить як чудовий план! — Він нахилиється, щоб поцілувати мене, і його чисто виголене обличчя віддає терпкою цитриною.

— Немає нічого гіршого, ніж бути без тебе, крихітко! — муркоче Роб. — Можливо, наступного разу я візьму тижневу відпустку, й ми поїдемо разом. Гадаю, це буде набагато...

— Матусю, поглянь! Дивись, яка вона чудова! — Наша трирічна донечка Лілі витанцьовує до спальні й крутиться у новій сукні, яку я привезла їй з Рима. Сукні, яку вона приміряла минулого вечора й тепер відмовляється знімати. Без попередження вона кидається мені на руки, наче ракета, і ми обидві зі сміхом падаємо на ліжко. Не існує нічого настільки ж солодкого, як запах моєї дитини, і я хочу вдихати кожну її молекулу, поглинути її назад у своє тіло, щоб ми знову стали єдиним цілим. Коли я обіймаю переплетення білявого волосся та лавандового мережива, мій чоловік також стрибає на ліжко й охоплює нас руками.

— Це ж дві найвродливіші дівчинки у світі! — промовляє він. — І обидві мої, лише мої!

— Татусю, залишайся вдома, — наказує Лілі.

— Якби ж я тільки міг, солоденька. — Роб гучно чмокає Лілі в голівку й без ентузіазму знову підводиться на ноги. — Татусь мусить іти на роботу, але хіба ти не щаслива дівчинка? У тебе попереду цілісінький день з матусею.

— Ходімо переодягнемось у купальники, — кажу я Лілі. — Ми чудово проведемо час, лише ти і я.

І ми справді чудово проводимо час. Пірнаємо у місцевий басейн, їмо піцу й морозиво на обід та йдемо до бібліотеки, де Лілі отримує дві нові ілюстровані книжки про віслюків, своїх улюблених тварин. Але, коли ми повертаємося додому

о третій по обіді, я просто падаю з ніг від виснаження. Як і віщував Роб, зміна часових поясів дається взнаки, тож я хочу лише доповзти до ліжка й забутись міцним сном.

Але, на жаль, Лілі сповнена енергії, тож вона тягне коробку зі старими речами, який ми їй одягали, коли вона ще була немовлям, до внутрішнього дворику, де куняє наш кіт Джуніпер. Лілі обожнює наряджати Джуніпера, й ось вона вже пов'язує на його голові дитячий чепчик і просовує в рукав одну з його передніх лап. Наш добрий старий кіт, як завжди, терпляче це витримує, байдужий до приниження мереживами й гофрованими комірцями.

Поки Джуніпер перетворюється на ікону стилю, я приношу до внутрішнього дворику скрипку й пюпітр і розгортаю книжку із ромськими мелодіями. І знову з неї випадає самотній аркуш і приземляється на мою ногу титульною сторінкою догори. *Incendio*.

Я не передивлялася ці ноти з того дня, як придбала їх у Римі. Тепер я прикріплюю сторінку на пюпітрі й думаю про ту напівтемну антикварну крамничку та її власника, який, наче якась печерна істота, переховувався в алькові. Шкіра вкрилася сиротами так, наче разом з нотами я привезла сюди прохолоду крамнички.

Я підхоплюю скрипку й починаю грати.

У післяобідній вологості мій інструмент звучить глибше й багатше, ніж зазвичай, звук соковитий і теплий. Перші тридцять два такти вальсу такі ж чудові, як я собі й уявляла. Вони звучать, наче жалібна пісня скорботного баритону. Але на сороковому такті п'єса прискорюється. Мелодія скручується та повертається, несподівано здригається і злітає до сьомої позиції на струні мі. Піт заливає чоло, й мені дуже